

NOVA-SECRETARIS JAN DEKKER

MAN VAN KLIMAAT EN SFEER

M. W. VAN EIJK

Daar liepen we dan met naam en clubnaam op de borst! In Apeldoorn, waar dit jaar op voortreffelijke wijze het NOVA-festival was georganiseerd, had men volgens een speciaal VAAC-idee een listig naamkaartje gemaakt, dat op een bepaalde manier opgevouwen keurig in de borstzak paste.

Wetende dat NOVA-secretaris Jan Dekker een fervent voorstander is van tutoyeren en elkaar bij de voor naam noemen, schoten wij hem even aan om te vragen wat hij daar nu wel van dacht.

„Ach, op het NOVA-festival is het nog wel toelaatbaar”, zei hij. „Daar komen de filmers uit alle uithoeken. Er zijn altijd wel zoveel nieuwelingen bij, dat het gemakkelijk kan zijn om op het etiket te kunnen zien wie er voor je staat. Toch ben ik er geen voorstander van. En zeker niet in de clubs. Het is toch een krankzinnige situatie dat je werkelijk filmclubs hebt in Nederland waar de leden ook met hun naamkaartje op de buik rondlopen. Een filmclub is voor mij een verzameling mensen, niet gebonden door functie of leef-

tijd, maar die bijeenkomen omdat ze helemaal gek zijn van filmen. De filmclub is er niet voor het statussymbool van Jan, Piet of Klaas. Ook niet om super-cameramensen op te leiden. De filmclub moet een vriendenkring zijn van mensen die filmen. Dat behoeven niet allemaal topfilmers te zijn. De hemel beware ons daarvoor. Maar het mag geen sociëteit zijn of een organisatie die om de zoveel tijd filmvertoningen geeft.”

Filmclub niet het einde

Met Jan Dekker, eenmaal op zijn stokpaard gekregen, zijn wij een poosje apart gaan zitten daar in het mooie Apeldoorn waar het druk was van werkelijke filmers en mensen die bijzonder geïnteresseerd zijn in het smalfilm.

Hoewel ook Dekker niet denkt dat de club het begin en het einde is, ondervindt hij toch wekelijks zelf de weldadige invloed van de club; zijn club, de U.S.A. — Utrechtse Smalfilm Amateurs.

„Man, ik kan je verzekeren dat ik

Nachtvoorstelling van amateurfilms uit de U.S.A. in het Studio-theater te Utrecht. Wat wordt een 8 mm projectortje dan klein, in de cabine van een bioscoop. Maar de films oogstten veel succes bij het publiek.

De wekelijkse bijeenkomst in de U.S.A.-studio.

vaak helemaal afgeknodend ben als ik van m'n werk kom. Is er die avond filmclub, dan kikker ik daar weer helemaal op. De USA staat bij mij bovenaan. Dan komt de UNICA (waar hij nu het secretariaat van het presidium van leidt) en in de derde plaats komt de NOVA' — waar hij secretaris van is.

Typische volgorde, die in de eigen plaatselijke club begint, overspringt naar het internationale milieu van de UNICA en eerst dan op het nationale vlak terecht komt van de NOVA.

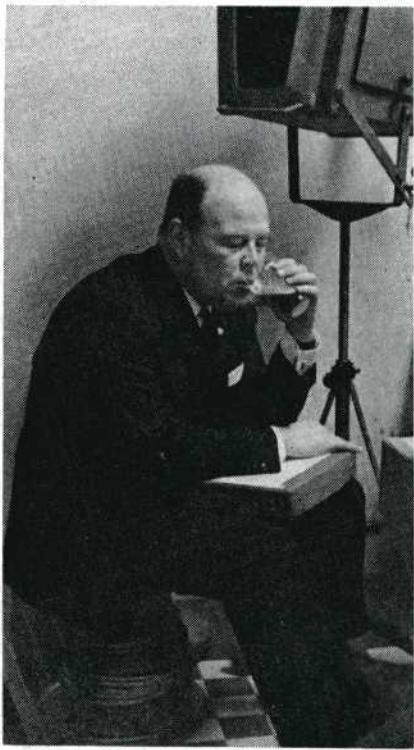
Moelijk was het niet om Jan Dekker hierover aan de praat te krijgen. Daarbij bleek al gauw, dat hij een man van klimaat is. Klimaat en onderlinge verstandhouding zijn woorden en begrippen waar hij het steeds over heeft.

„In 1947 ben ik met filmen begonnen”, aldus vertelt hij. „Met een vriend maakte ik toen meteen maar een super-productie. Ik lach me een aap als ik die film nu weer eens terugzie, maar de mensen voor wie hij werd gemaakt, vonden hem mooi en ze draaien hem nog. Het was een film voor het jeugdwerk, zoiets van de jeugd van de straat.

Na die eerste film ben ik de boeken van Dick Boer gaan lezen. Toen begon ik het filmen pas te bestuderen. Dat moet je zelf doen, hoewel ik toch al gauw naar de USA liep. Ik heb nu eenmaal behoefte om met anderen over het filmen te praten. Ik mis voldoende creatieve artistieke om zelfstandig films te maken. Het liefst film ik met iemand samen en dan gaat mijn belangstelling het meest uit naar impressies en documentaires.”

Goed. Dekker werd lid van de Utrechtse filmclub. Er was daar

Opkikkers op de filmclub.

juist een revolutie aan de gang. Een omschakeling van gezelligheidsvereniging van filmers en belangstellenden naar een echte filmclub. Hij werd al spoedig gevraagd of hij daar leiding aan wilde geven. Met zijn aangeboren organisatietalent en zijn behoefte aan vriendschap met gelijkgestemde mensen, werd hij al gauw de dominerende figuur. 'Nu ben ik al 12 jaar voorzitter,' zegt hij. 'Feitelijk zou ik er wel van af willen, want het voorzitter zijn is zeker niet mijn doel als clublid.'

De USA ontwikkelde zich snel.

Op het UNICA-congres 1963 in Kopenhagen werd Jan Dekker benoemd tot jaarpresident 1964, het jaar van het Nederlandse UNICA-congres.

Waar eerst gehuurde films uitkomst moesten brengen, verschenen steeds meer eigen producties op het scherm. Het voorzitterschap aanvaardde hij onder de enige voorwaarde die voor hem mogelijk is: dat het een club van filmers zou zijn. 'Dat houdt tevens in,' zegt hij, 'dat als de man filmt en de vrouw niet, de echtgenote er niet in komt! Hoewel dat moeilijk is vol te houden, houden wij het in Utrecht vol. Wij hebben maar drie projectie-avonden waar de echtgenoten ook komen. Verder maken wij altijd een knal-slotavond. Dat is dan een heel feest. Maar overigens zijn het echte filmersavonden, altijd op dezelfde avond van de week, zodat je vast weet, dan is het filmclub. Wij hebben zo 32 avonden. We komen er twintig tekort, zo'n overstelpend programma hebben we en al die avonden zijn altijd druk bezocht. Er zijn zelfs een paar artsen die nooit overslaan. Die zijn gewoon niet te consulteren op de USA-avonden!'

'Gooi ze er uit!'

'Laatst kwamen een paar bestuursleden van een club advies vragen bij mij als secretaris van de NOVA. Die zaten met het probleem dat er altijd maar een paar leden kwamen. Hoeveel leden hebben jullie en hoeveel komen er geregeld, vroeg ik. Het ledental was 38 en er kwamen er gemiddeld altijd acht. Laat er dertig bedanken en ga met die acht verder. Als je met werkelijk geïnteresseerden verder werkt, loopt de zaak lekker en dan komen er vanzelf weer anderen bij. Dat zijn dan ook echte leden. In een club waar de belangstellenden overheer-

sen, kun je niet gericht werken. Dat is de problematiek van veel clubs. Het is ook de problematiek van de NOVA', vindt de heer Dekker.

NOVA geen V.N.

'In een onbewaakt ogenblik heb ik de NOVA wel eens vergeleken met de ANWB', zegt NOVA-secretaris Jan Dekker. 'De NOVA moet stimuleren, faciliteiten verlenen, cursussen creëren en informatie verschaffen. De NOVA moet het centrale orgaan zijn voor alle variaties. Filmers, belangstellenden en toeschouwers. Allemaal moeten ze echt geïnteresseerd zijn in het smalfilmen. Ik ben zakenman genoeg om te beseffen, dat je de tweede groep ook nodig hebt. Voor die tweede groep zou een eigen wedstrijd moeten worden gehouden en grote projectie-avonden, desnoods in bioscopen, waar ze het goede werk van de topfilmers kunnen zien. Helaas moet ik zeggen,' aldus de heer Dekker, 'dat er in de NOVA een groep is, die de vooruitgang domweg tegenhoudt. Als je met die mensen over teledenzen praat, gaat het goed, maar zodra wordt er vergaderd of het is mis. Het knelpunt is geloof ik, dat er nogal wat afgevaardigden zijn op de NOVA-vergaderingen, die de vergadertechniek blijkbaar zo goed beheersen, dat zij er een modelvergadering van willen maken. Zij slaan het vergaderen hoger aan dan het filmen. De voorstellen willen zij zo perfect geformuleerd zien als waren zij bestemd voor de Verenigde Naties. Het jaarverslag en financiële overzicht moet in de stijl van een bedrijfsverslag. Mijn hemel, wat heeft dat met filmen en het stimuleren van het filmen te maken? De NOVA-secretaresse verzet per dag meer werk dan twee secretarissen op de zaak met een hele typekamer achter zich!'

Onthullende film

Het filmen zit hem hoger dan menigeen misschien zou afleiden uit de vele functies die hij in het organisatielven heeft. 'Dynamiek is de essentie van deze tijd, althans dat menen wij,' zegt hij en het klinkt als een soort geloofsbelijdenis. 'Onze filmhobby is springlevend en dynamisch. Daarom is de smalfilmerij zo

onvoorstelbaar interessant. Je werkt met iets dat appelleert aan de tijd waarin je leeft. Interessant is bovendien, dat een smalfilmer over het algemeen geen kans ziet om oneerlijke films te maken. Elke smalfilmer geeft onwillekeurig een zelfportret in elke film die hij maakt. Onze hobby is confidencieel en al is de film soms technisch niet vlekkeloos, de filmer geeft zich er volkomen in bloot.'

De heer Dekker bleek nog onder de indruk te zijn van een film die hij op het UNICA-congres te Mariënbad zag. Een Poolse film over president Kennedy. 'Uit die film bleek hoe de Polen, die toch sterk onder communistische invloed staan, een grenzeloze bewondering voor de Amerikaanse president hadden. Hoewel het geen 'onthullende' film was in de gangbare betekenis van het woord, onthulde de film heel

Bij het filmen van 'Zee, steen, asfalt'.

veel over de geestesgesteldheid in Polen. Dit te zien in amateurfilms, is machtig. Je zakt wel eens door de grond, maar heel vaak zie je toch ook films van mede-amateurs die je helemaal meenemen.'

Zo beleeft Jan Dekker de filmhobby. Zelf filmt hij ook. Verder wil hij stimuleren. Hij is enthousiast over de bereikte samenwerking tussen UNICA en Uniatec (Parijs) en Interkamera (Praag). De amateur wordt door die samenwerking met afgevaardigden van de constructeurs gekend bij de ontwikkeling van filmapparatuur.

,Veelzeggend is, dat de heren die in

Mariënbad deze instituten vertegenwoordigden, het jammer vonden, dat zij niet eerder met de UNICA in contact waren gekomen. Als wij de UNICA hadden gekend zou super-8 er waarschijnlijk iets anders hebben uitgezien, was hun mening, toen zij uit de amateurpraktijk de enkele bezwaren hoorden, die volgens de smalfilmer er nog aan vastzitten.'

Stimuleren helpt hij met zijn club door het nieuwe Utrechtse initiatief om in januari een aantal filmcursussen te geven voor de klanten van de Utrechtse handelaren. 'Dat doen wij niet om leden te werven. Die activiteit is een gevolg van een nader contact met de handel, die hier en daar nog afwijzend tegenover de foto- en filmclubs staat. De handelaar kan niet altijd een even uitgebreide voorlichting met voorbeelden geven als een filmclub. Dat is ook een taak voor de club', die volgens de heer Dekker door de persoonlijke inzet van de leden anderen moet inspireren.

Dit alles vult veel vrije tijd. Daarnaast filmt hij toch ook. Privé en in de vakanties op acht mm met een camera waar je niet bij hoeft te denken. 'Ik film dan ook alles wat ik mooi vind. Mijn kinderen, mijn vrouw, ook andere vrouwen en veel zonnige tafelen. De documentaires film ik op 16 mm.'

Van zijn films noemen wij: Een politiefilm (voor de wervingsactie voor de Utrechtse reserve-politie), gemaakt samen met Henk Brinkhuis. Een film voor internationaal jeugd-

werk; een film over het 'paradewerk' van de Kon. Mij. Wegensbouw, waarvan hij directeur is voor de afdeling spoorwerken. Dat paradewerk was de nieuwe buitenhaven van IJmuiden. De film heette 'Zee, steen, asfalt', gemaakt in samenwerking met Henk Otto. De B.B.C. zond hem uit voor de Engelse televisie, op de nationale wedstrijd kreeg de film een eervolle vermelding. Die eer viel ook zijn film 'Zevenaar-Emmerich' ten deel, een film over het werk voor de Duitse spoorwegen. Ook maakte hij een film over het waterdicht maken van het spoorwegviaduct over het Hofplein in Rotterdam. Een film die helemaal in de nacht werd opgenomen en die eveneens een eervolle vermelding verwierf.

Dekker is een actief mens. Zijn dagen zijn lang en de nachten kort. Toch weet hij thuis nog allerlei dingen te maken. Een intercom-installatie door het hele huis; een schakelbord boven zijn bed waarmee hij alle lichten in huis kan bedienen. Zijn bed is tevens zijn relaxbank. In het plafond van zijn slaapkamer bouwde hij immers zijn televisie, zodat hij op zijn rug liggend naar de televisie kan kijken.

'Een reuze methode', zegt hij enthousiast, 'je ontspant helemaal en je ogen zijn volkomen in ruststand.' Hij beloofde ons dat eens te laten zien, maar hij bezwoer, dat hij in die ruststand onder zijn televisie niet op de foto wou. Jammer, anders konden wij het u ook laten zien. ■

